

5

VRAGEN AAN

Roeland Fernhout

‘Ik móest erachter komen wie
ik ben zonder Ivo van Hove’

Toneelspelen was altijd zijn grote droom. Acteur Roeland Fernhout (1972) stond ook óveral in het theater, van Amsterdam tot Tokio. Het was haast topsport – tot zijn gevoel zei: STOP! Nu geniet Fernhout intens van het spelen in films en tv-series. Hoewel? Aan het eind van het gesprek concludeert hij: “Ik eindig mijn carrière vast met *King Lear*.”

TEKST: INGRID SPELT | BEELD: CARIN VERBRUGGEN/LUMEN

Hoe het nu precies zit met z'n haat-liefdeverhouding voor het toneel weet-ie zelf ook niet, maar naar gevoel moet je altijd luisteren, vertelt Roeland Fernhout tussen de opnames van de tv-serie *Costa* door. Hij belt ergens vanuit Spanje. Met *Costa*-collega Annick Boer deelt hij een appartementje, en de week erop vertrekt de cast voor bijna vier weken richting Salou. Hij houdt van het *on the road* zijn en spelen in uiteenlopen-de producties. Of het nu het luchtige *Costa* is of de filmische, indrukwekkende NPO-serie *De droom van de jeugd*. “Ik ben zó bevoorrecht dat ik al die verschillende dingen mág doen. Dat maakt mij ongelooflijk gelukkig en trots. Ik doe het ook allemaal met evenveel liefde en plezier.” Als acteur leidde hij een werelds en opwindend leven dat groots en meeslepend is. Maar naarmate hij ouder wordt, kiest hij voor rustiger vaarwater, en dat bevalt hem wel. Zonder een stabiel thuisfront had Fernhout dat onrustige acteursbestaan overigens nooit gered, lacht hij. Hij is al 32 jaar samen met zijn partner. “Ik ben hondstrouw en heb altijd de intuïtie gehad voor lange bestendige relaties, privé en zakelijk. Een langdurige relatie blijft zich verdiepen óf een relatie is ten einde. Stilstaan kan niet, want dat is niet de aard van het leven. Die verdieping spreekt mij enorm aan. Zo is mijn vriendenkring ook kleiner geworden, en ik voel me er prettig bij. Daarnaast werk ik alleen maar met lieve mensen die ik vertrouw. Man, ik zo blij als een kind.” Maar hé, had hij

niet laten weten dat hij niet over zijn liefdesrelatie praat? “Privé is privé, en ik laat al genoeg zien in mijn werk.”

1 Je speelt heel diverse rollen, van luchtig tot zwaar. Zit jouw persoonlijkheid ook van uitersten in elkaar?

“Nee, eigenlijk niet: ik ben vrij stabiel. Maar ik ben een acteur en hou ontzettend van spelen. Ik heb ook geen waardeoordeel over wat ik doe en beschouw het als eervol dat ik in allerlei genres kan opereren. Ik kom uit de hogere kunst, heb de toneelschool gedaan, speelde bij Toneelgroep Amsterdam (nu ITA – *red.*), maar voor mij is het belangrijk dat ik via kunst met mensen kan communiceren – in welke vorm dan ook. Als acteur moet je niet in een ivoren toren zitten. Misschien ben ik daarom wel weggegaan bij de Toneelgroep Amsterdam. Ik ben daar nog niet helemaal over uit. Ik weet alleen dat ik handelde uit gevoel, en ik heb meer plezier in mijn werk dan ooit tevoren. Bij Toneelgroep Amsterdam vond ik eind jaren 90 een soort van circusfamilie met alle intimiteit en explosiviteit die daarmee gepaard gaat. De solidariteit trok me aan, het samen iets uit de grond stam-

pen en de wereld over reizen. Je gaat intense banden met elkaar aan die mij nog steeds ongelooflijk dierbaar zijn. En tóch heb ik het theater vaarwel gezegd. Als je ernaar vraagt, kan ik er alleen maar over stotteren. Als je op het toneel staat, kun je echt wat, zo denk ik er nog steeds over. Overigens heb ik alle schepen niet achter mij verbrand. Zo speel ik eenmalig in de dansvoorstelling *Bloedbruiloft* bij ITA, heb ik de theatervoorstelling *Suus* geregisseerd, en werk ik als sound-designer nog met regisseur Ivo van Hove samen. Maar ik móest erachter komen wie ik ben zonder Toneelgroep Amsterdam annex ITA en Ivo van Hove. Dan móet je dat veilige huis uit. Door deze keuze ben ik gegroeid als acteur. Op eigen titel heb ik ook iets te bieden en dat geeft vrouwen in mijn kunstenaarschap.”

2 In *De droom van de jeugd* kent iedere generatie in één familie zijn obstakels en uitdagingen. Waar liep jij thuis tegenaan?

“De scheiding van mijn ouders misschien? Hoewel ik er zelf hélemaal niet onder geleden heb. Als jochie kon ik me juist vinden in de scheiding:

‘Dat veilige huis van Ivo uit. Door die keuze ben ik gegroeid als acteur’

mijn ouders waren samen een explosieve combinatie. Het was een prima idee. Wél heb ik het gevoel alsof ik op eieren loop. En dat komt omdat het onderwerp ruim veertig jaar later bij mijn ouders nog steeds gevoelig ligt. Het voelt wel eens alsof ik partij moet trekken. Als ik iets in de media over

de scheiding van mijn ouders vertel, maak ik óf mijn moeder óf mijn vader blij. Nu ik dit vertel, voel ik opnieuw dat loyaliteitsconflict. Misschien moet ik daar wel boven staan nu ik 51 ben: ze zoeken het maar eens heerlijk uit. Ik wil ze ook helemaal niet afvallen want ik hou van allebei evenveel. Na de scheiding woonde ik bij mijn moeder en zij trok alleen maar met andere gescheiden vrouwen op. Die vrouwen projecteerden hun boosheid op dé man. Ik leerde dat ik niet zo'n gevaarlijke man moest worden, eentje die slecht met vrouwen omgaat. Natuurlijk is dat onbewust gegaan. Voor mijn moeder heb ik altijd een grote bewondering gehad. Op haar 21ste kreeg ze een ongeluk en daar hield ze een dwarslaesie aan over. Dan heb je écht geen gemakkelijk leven. Ik help haar regelmatig, omdat ze in een kwetsbare positie zit. Soms gaat dat ten koste van mijn vader: ik zie hem minder vaak dan ik zou willen. Ik heb nu eenmaal niet alle vrije tijd van de wereld. Mijn vader is hartstikke gezond en vrolijk, een geestige en slimme man, en dan denk je al snel: het loopt wel. Hij slikt die bittere pil. Mijn beste vriendin Oda Spelbos zegt weleens dat ik op hem lijkt. Allebei houden we van zelfspot. Je kunt om hem lachen en mét hem lachen. Mijn vader is een clownsversie van Frits Bolkestein.”

3 ‘Een psychiater is aan mij niet besteed. Praten heeft nog nooit een probleem opgelost. Bek houden en wachten tot het over is,’ zei je eens. Leg eens uit?

“Stiekem ben ik daar nog steeds van. Door praten probeer je dingen in een rationele context te plaatsen. Maar problemen waar je tegenaan loopt, zijn in het diepste van hun essentie niet rationeel. Praten is alsof je met een kruiskopschoevendraaier een normale schroef ergens in wil draaien. Dat is niet het goede instrument. Als je over een vriendschap moet praten, dan is die vriendschap of relatie eigenlijk al om zeep. Een relatie, of dat nu met jouw geliefde of een vriend is, is onvoorwaardelijk. Als je van iemand houdt moet je van alle kanten houden, ook van de niet zo mooie aspecten. Dat betekent niet dat je het nergens over moet hebben maar als iets je écht niet bevalt aan de ►

‘Dat het ouderschap ons niet gegeven is, kon ik niet zonder slag of stoot accepteren’

ander en je kunt er niet mee leven, dan houdt de relatie op. Ik hou ervan dat je je onvoorwaardelijk uitlevert aan elkaar. Het is overigens niet zo dat ik de wijsheid in pacht heb, zelf doe ik ook alles fluitend honderd keer fout. Ik kan alles wel doorzien, maar dat betekent niet dat ik er altijd naar handel.”

4

Je keek altijd uit naar het vaderschap, maar het is er niet van gekomen.

“Helaas niet, dat traject is afgesloten na veel verdriet. Dat het ouderschap ons niet is gegeven, kon ik niet zonder slag of stoot accepteren. Het doet alleen geen pijn meer. Ik realiseer me ook dat ik zonder kinderen een vrijer leven kan leiden. Mijn werk geeft héél veel geluk. Iets van mijn liefde voor mijn leerlingen op de toneelschool is een vervanging voor de kinderen die ik zelf niet heb gekregen. Ik heb een soort van biologische drang om iets door te geven. Door les te geven laat ik de jeugd zien hoe mijn vak is. Ik hou van jongeren en de huidige tijdsgeest. Mijn leerlingen geven mij meer les dan ik hen. Inclusiviteit is nu erg belangrijk, en dat zorgt ervoor dat er geëngageerde jonge acteurs zijn. Ze staan

vanuit een maatschappelijk besef in het leven, een besef dat verder reikt dan ‘Ik wil rijk en beroemd worden’. Ik zie ook dat er op de set zoveel is veranderd in het kader van *#metoo*. De sfeer is echt anders, neem alleen al dat er minder tegen je wordt geschreeuwd. En natuurlijk, ik ben ook een kind van mijn tijd en soms vind ik het jammer dat er iets van de spontane intimiteit weg is. Er is iets aan de onschuld van lichamelijke verloren gegaan, maar uiteindelijk is het zoveel fijner om op deze nieuwe manier te werken. Dat je met z’n allen een plek creëert waar iedereen zich veilig voelt en je kunt zeggen: ‘Ik voel me hier niet prettig bij.’ Én, dat er naar je geluisterd wordt. Vroeger was dit echt niet zo, er was al snel een intimiderende sfeer op een set. Ik ben blij met deze cultuuromslag.”

5

Voel je je gelukkiger naarmate je ouder wordt?

“Absoluut! Jij hebt me tien jaar geleden gesproken, en als ik naar die jongen van toen kijk, is er nog oneindig veel méér rust in mijn leven gekomen. Dat proces is ook nog niet ten einde. Ik ben wat dat betreft nieuwsgierig naar de toekomst. Misschien moet ik wel

concluderen dat ik mijn carrière toch nog eindig op het toneel met *King Lear*. En dan loop ik vast als een oud baasje in een mooi pak met een wandelstok door de stad met een tevreden glimlach op mijn gezicht. Content met het leven. Die mildheid zie ik bij mijn vader ook, en dat staat hem goed!” ■

CV ROELAND FERNHOUT

Roeland Fernhout (Tilburg, 1972) brak door met zijn rol in de speelfilm *Zusje*. Na zijn afstuderen werkte hij zestien jaar bij Toneelgroep Amsterdam (nu ITA). Hij stond op het toneel met onder meer *Kings of war*, *Macbeth*, *Husbands* en *Zomertrilogie*. Fernhout speelde in tv-series als *All Stars*, *Meisje van plezier*, *Commando's*, *De club van lelijke kinderen* en recent *Anoniem* en *De droom van de jeugd*. In de bioscoop was hij te zien in onder meer *Phileine zegt sorry*, *Feestje!*, *Michiel de Ruyter*, *Brasserie Valentin*, *Een echte Vermeer* en *Costa*. Hij regisseerde de voorstelling *Suus*. In oktober speelt Fernhout eenmalig in de dansvoorstelling *Bloedbruiloft* (ITA). De serie *Costa* is volgend jaar op tv.